pedig szél se lebben, fodrot se hány a víz... Így folyik egy darabig, de nem sokáig. A hallesők pedig csak libegnek tovább is, mert: türelem a halász erénye. Majd elválik úgyis mindjárt, már válik is. Hirtelen nagy zurbolás támad a víz felületén... úgy tetszik, mintha valami kis raj szaladt volna szanaszét ... és hirtelen ezüstös-aranyos testecskék villannak meg, mint piczurka ékszerek... Elérkezett a tevékenység pillanata a türelmes halászmester számára; csak erre várt! Idegesen megrándul a teste odafent s abban a pillanatban magára szedi a szárnyát; azután egyet csattan a víz, amint odacsapja magát a szárnyas halcsiszár s a jövő pillanatban már a levegőben apportirozza tova viczkándozó prédáját. — Hogy a zsákmányszerzési ügyesség azon bizonyos fokán túl — mely az azonos fajok egyedeinél közös s illetőleg a tökélynek ugyanazon fokán áll — némelyek még kiválóan magasabb enemű képességgel is felruházvák, az csak azt bizonyítja, hogy az ösztönön kívül egy magasabb, nemesebb közrehatás: az *ész*, a szabad gondolkozás képessége az, mely a tapasztalások helyes felhasználására s ebből folyólag a ravaszságig menő tervszerűségre képesíti azokat a fajokat, amelyeknek a lét küzdelmeiben erre fölöttébb szükségük van létük biztosítására — s az ilyenek kizárólag ama felekezetekhez tartoznak, melyek bizonyos küzdelem árán felelhetnek csak meg *rendeltetésüknek*, mely valójában — vagy esetleg *ma már* rendeltetés híján — igen tág körre szorítkozhatik, vagy illetőleg a proletár sokoldalúságát igényli... És az ilyennek *éles eszét*, gondolkozási önállóságát — talán az „ösztön"-től függetlenül, amely pedig az állatoknál sokak által tagadásba vétetik, sőt feltevését bünnek tartják, minthogy az *ész* az önálló gondolkozási képességgel kapcsolatban az ösztön befolyása, illetve abszolut hatása nélkül *egyenesen a lélek jelenlétének* megdönthetlen bizonyitékául állíttatik — leginkább azon ezerféle furfang, ravaszság bizonyítja, mely az elfogulatlan és pontos megfigyelő előtt nyilvanvalóvá lesz. — Talán vakmerőség, sőt az őrültséggel határos, mindenesetre azonban felettébb bizarr eszmének látszik egy *lelkes* sassal, sólyommal stb. előhozakodni akarni; de hát az is igaz, hogy a természettudományok terén sok sejtelem vesz még körül bennünket s azután mily csodás az indus fanatikusoknak a lélekvándorlásról szóló tizezer éves vallási regéje is... Azonban az bizonyos, hogy ép oly vakmerőség az állattól az értelem magasabb fejlettségét: az *észt* megtagadni, mint annak jelenlétét a fenséges *erő* megszentelt, titkos regióival hozni kapcsolatba...

(Folytatása következik.)

Lakatos Károly.

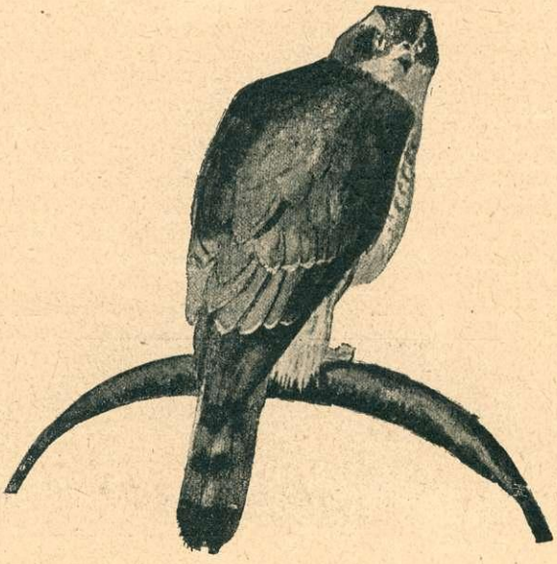

A magyar zoologusok működése.

A K. M. Természettudományi Társulat állattani szakosztályának február hó 7-én tartott ülésén a Társulat pénztárnokának jelentése olvastatott fel, első sorban az *„Állattani Közlemények"* aláíróiról, melyből kitűnik, hogy a január hóban kibocsátott előfizetési felhívásnak már eddig is örvendetes eredménye van, amennyiben 21 alapító és 103 rendes előfizető jelentkezett.

A.-Aigner Lajos „A mimikri"-ről tartott előadást, melyben a mimikri lényegét röviden ismertette, annak egyes jelenségeit kritikailag vizsgálta. Számos példával illusztrálja, hogy kivált a lepkék nem ellenségeik, hanem az időjárás kedvezőtlen volta elől rejtőznek; egyben rámutatva arra is, hogy sem az ember, sem a madarak vagy csúszómászók és rabló rovarok a lepkékben nevezetes kárt nem okoznak, ellenben az utóbbiak a hernyókban tetemes pusztításokat visznek véghez. Megczáfolni igyekszik továbbá a mimikrinek azt a tételét, mely szerint egyik lepke a másikat színben és alakban *„védelem"* szempontjából utánozza. Az előadás abban konkludál, hogy a természettudomány a rovarok és egyéb állatoknak egymáshoz, vagy élettelen tárgyhoz való hasonlatosságát mindenkor rendkívül érdekes jelenségnek fogja tekinteni, de a mimikri-elmélet felett előbb-utóbb napirendre tér.

Másodiknak *ifj. Entz Géza „A Quarnero planktonjáról"* tartott előadást. Előadó egy éve foglalkozik a querneroi plankton tanulmányozásával s ez alkalommal a csillangós ázalékállatkák közé tartozó *Tintinnidákon* tett megfigyeléseiről számol be. Az élő állatokon végzett vizsgálatai alapján a *Tintinnidáknak* két typusát különbözteti meg. Testalakjuk és szervezetük vázolása után mozgásukról szól. Mozgató szerveik számos csillangóból összetett lemezkék, melyek görbültségüknél fogva olyanok, mint a propellercsavar szárnyai s ezért az állatot csavarvonalú pályán viszik előre. A *Tintinnidák* héjának magyarázatát és keletkezését testük alkotásából és mozgásukból iparkodik levezetni. — Végül megemlíti, hogy a Quarneroban körülbelül 30 faj *Tintinnidát* talált, s közöttük olyanok is vannak, melyek nem egyes fajokat, hanem alaksorokat képviselnek.

Méhely Lajos a fölös számú végtagok keletkezéséről értekezett. Egy a Nemzeti Muzeum birtokába került hatlábú ásóbéka (*Pelobates fuscus*) szervezeti viszonyait ismertetve, megállapította, hogy a fölösszámú végtagok mindig a váll- vagy medenczeöv valamely alkotójának a kettétörése vagy kettéhasadása következtében keletkeznek. A seb felületéről kisarjadzó szövet ugyanis belső, a fajok hosszú törzsfejlődésére és a szervezet egyensúlybeli viszonyaira visszavezethető okokból nemcsak magát a sebet hegeszti be, hanem föltéve, hogy a szervezet elég fiatal, egy fölösszámú övet is fejleszt a hozzátartozó végtagpárral együtt. Ugyanilyen jelenségek a gyíkok, madarak, sőt az emlősök sorából is ismeretesek s az okok mindig ugyanazok. Előadó azután ismerteti a neovitalistáktól adott magyarázatokat és kimutatja, hogy a megújulás jelenségeit nem lehet a czéltudatosság elve szerint magyarázni, mert a szervezet a külső hatásokra gyakran nagyon is czélszerűtlenül reagál.

Az előadás kapcsán élénk vita fejlődött, melyben *Dr. Rátz István, Lósy József* és az előadó vettek részt.